

Sygn. akt I C 422 /10

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 23 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Alicja Zych

protokolant st. sekr. sądowy Ewa Maj

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2013 roku na rozprawie

sprawy z powództwa A. N.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prokuraturze Rejonowej w P. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

1. oddała powództwa,
2. zasądza od powoda A. N. na rzecz Skarbu Państwa Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa kwotę 7 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 422/10

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 czerwca 2010 roku powód A. N. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuratora Rejonowego w P. kwoty 1 000 000 zł. z odsetkami ustawowymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że od 18 stycznia 2002 roku do dnia 24 czerwca 2009 roku pełnił funkcję prezesa zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Przedmiotem działania spółki była ochrona osób i mienia. Powoda ze spółką łączyła umowa z dnia 18 stycznia 2002 roku zgodnie z którą otrzymywał wynagrodzenie, a ponadto w związku z pełnieniem funkcji prezesa zarządu pozostawał uprawniony do korzystania z telefonu służbowego, korzystania z samochodu służbowego, z mieszkania służbowego, do zwrotu kosztów reprezentacji, ubezpieczenia na życie, prywatnej opieki zdrowotnej, pakietu fitness, pokrycia kosztów dokształcania i doszkalania, firmowej karty płatniczej, urządzeń IT. W okresie od października 2008 roku do 26 listopada 2009 roku toczyło się przeciwko powodowi postępowanie karne. Powód został oskarżony o utrudnianie postępowania karnego poprzez odmowę wydania nośnika z zapisem monitoringu, a ponadto, iż groził funkcjonariuszowi policji użyciem broni. Ostatecznie Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 26 listopada 2009 roku zmienił uprzedni uznający powoda za winnego dokonania zarzuconych mu czynów wyrok i uniewinnił powoda. W wyniku prowadzonego przeciwko powodowi postępowania karnego, do spółki zaczęły zgłaszać się osoby i podmioty, z którymi łączyły spółkę umowy o ochronę osób i mienia z żądaniem rozwiązania tych umów ze wskazaniem przyczyny wyłącznie prowadzonego przeciwko powodowi postępowania karnego. Wśród podmiotów żądających rozwiązania umowy znalazł się również Sąd Rejonowy w P.. W związku z powyższym Spółka zażądała od powoda ustąpienia z funkcji prezesa. W związku z wypowiedzeniem umowy łączącej powoda ze spółką poniósł on szkodę w postaci utraconych dochodów i korzyści która wyniosła 60 000 zł. Z tytułu szkody niemajątkowej naruszenia dóbr osobistych,

straty moralne i na zdrowiu jakich doznał na skutek działania poznanego, powód żąda zasądzenia kwoty 940 000 zł (pozew, k.2 – 4).

Pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa w piśmie procesowym z dnia 11 kwietnia 2011 roku nie uznał powództwa i wniósł i jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W dalszej części pisma pozwany podniósł następujące argumenty skutkujące w ocenie pozwanego oddaleniem żądania: wskazał, iż wyrok uniewinniający nie przesądza o bezprawności podjętych czynności jak i wyrok drugiej instancji nie spełnia wymogów prejudykatu stwierdzającego bezprawność działania. Nadto, iż wbrew twierdzeniu pozwu, powód nie poniósł w związku z postępowaniem żadnej istotnej szkody, a okoliczności które powołuje na wykazanie szkody nie pozostają w bezpośrednim związku z faktem prowadzenia postępowania. Pozwany podnosił, iż to powód sam zrezygnował z zajmowanej funkcji, zaś motywacja tej decyzji pozostaje poza sferą działań za które odpowiada pozwany, nadto, iż powód w dalszym ciągu wykonuje pracę zawodową (pismo pozwanego, k. 61 – 64).

Po przeprowadzeniu rozprawy sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 października 2008 roku zostało wydane postanowienie o wyłączeniu ze śledztwa prowadzonego za sygn. akt Rsd 1438/08 przez Komendę Powiatową Policji w P.materiału dotyczącego wypowiedzenie przez powoda, wówczas prezesa firmy ochroniarskiej „ (...)”, groźby bezprawnej o użyciu broni palnej przez pracowników mu podległych (k. 1 akta sprawy sygn. akt vi k 240/09 Sądu Rejonowego w P.). Natomiast w dniu 23 marca 2009 roku Komenda Powiatowa Policji skierowała do Sądu Rejonowego w P. akt oskarżenia przeciwko powodowi zarzucając utrudnianie prowadzonego za sygn. akt 2Ds790/08 postępowania w ten sposób, iż powód nie wydał żadanego nośnika z zapisem monitoringu i groził funkcjonariuszom policji użyciem broni przez podległych mu pracowników (akt oskarżenia, k. 96 powołanych wyżej akt sprawy karnej). Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 10 czerwca 2009 roku uznał powoda za winnego dokonania zarzucanych mu czynów i wymierzył powodowi karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres próby wynoszący 4 lata, wymierzył powodowi grzywnę oraz orzekł zakaz prowadzenia działalności gospodarczej związanej z ochroną osób i mienia na okres 2 lat (wyrok Sądu Rejonowego w P. , k.134 powołanych akt).

Na skutek apelacji wniesionej przez powoda Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 26 listopada 2009 roku zmienił wyrok Sądu Rejonowego w P. i uniewinnił powoda od dokonania zarzucanych mu czynów (wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie, k. 191 wskazanych akt sprawy karnej).

Spółka (...), której powód pozostawał udziałowcem działała w oparciu o koncesje udzieloną przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (k. 81,115,116 akt sprawy sygn. akt Pa10/09 Prokuratury Rejonowej w P., k. 114 – 119 akt sprawy VI K240/09 Sądu Rejonowego w P.). Dnia 24 czerwca 2009 roku zgromadzenie wspólników spółki (...)podjęło uchwałę wobec rezygnacji złożonej dnia 24 czerwca 2009 roku przez powoda z pełnienia funkcji prezesa zarządu spółki o powołaniu na to stanowisko K. W.(k. 116 powołanych akt Pa 10/09, k. 18 akta sprawy niniejszej). Po zaprzestaniu pełnienia funkcji prezesa spółki powód pracował w Spółce na stanowisku dyrektora operacyjnego, którego obowiązek polegał na „ pilnowania działania firmy jako całości „ (zeznania świadka K. W., k. 87). W latach 2008 – 2010 naczelnym dyrektorem Spółki (...)pozostawał K. P., według jego oceny firma „ przestała prowadzić działalność” z powodu realizacji przez byłych pracowników Spółki wyroków wydanych przez Sąd Rejonowy w P.zasądających zaległe wynagrodzenia. „ Pogorszenie kondycji finansowej (...)nie wiązało się w żaden sposób z osobą powoda „ (zeznania świadka K. P.k. 87 – 88, zeznania I. W., k. 85-86, M. S.k. 104 verte akta sprawy niniejszej). Podobnie - w licznych sprawach sądowych przeciwko spółce, przyczynę spadku kondycji finansowej Spółki upatruje A. R.zatrudniona w spółce na stanowisku księgowej (zeznania świadka A. R., K. 105 akt sprawy niniejszej). Natomiast współpraca spółki z podmiotami, które reprezentowali E. W.i W. W.oraz z Sądem Rejonowym w P.została zakończona wobec zakończenia działalności przez spółkę (...)i wypowiedzenia przez spółkę umów (zeznania świadków E. W., W. W.k. 107 verte, zeznania I. W., k. 85-86 akta sprawy niniejszej). Do akt sprawy powód złożył kopię umowy o prace z dnia 18 stycznia 2002 roku zawartą pomiędzy nim , a spółką (...)z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 760 zł (k. 5 akta sprawy niniejszej). Natomiast według ustaleń poczynionych w akcie oskarżenia powód w dacie jego sporządzenia zarabiał netto 1 500 zł. (k. 96 powołanych akt sprawy karnej).Obecnie powód pozostaje likwidatorem spółki (...), w

2007 roku przeszedł zawał serca i od września 2011 roku z powodu choroby wiecowej przebywa na rencie (zeznania powoda , k. 208 verte).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wskazane, nie kwestionowane przez strony, dokumenty i zeznania świadków i powoda. Stan faktyczny nie był pomiędzy stronami sporny, sporna była ocena tego stanu. Sąd pominął dowód z akt spraw Prokuratury Rejonowej w P. o sygn. akt 1 Ds. 882/08/S, 2Ds 672/08, 2 Ds. 662/10, 1Ds 15/10, Pa 10/09 – poza powołanymi kartami, 1Ds 246/10, 2Ds 553/08, 1 Ds. 561/11,1Ds 622/06, 2Ds 889/11,2Ds 100/11 albowiem dla rozstrzygnięcia żądania zgłoszonego w spraw niniejszej nie mają żadnego znaczenia.

Mając powyższy stan faktyczny za podstawę sąd zważył co następuje:

Powództwo jako całkowicie nieuzasadnione podlega oddaleniu.

Wskazać należy, iż powód upatruje źródła swojej szkody w oskarżeniu go o popełnienie czynów, których nie popełnił. Zatem należy ustalić czy doszło do naruszenia przez pozwanego dyspozycji art. 417 § 1 kc stanowiącego, iż za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

W ocenie powoda, bezprawność pozwanego sprowadzała się do postawienia powoda w stan oskarżenia. Analiza uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie daje podstawę do stwierdzenia, że fakty objęte zarzutami aktu oskarżenia wydarzyły się, jednak ich ocena dokonana przez Sąd Rejonowy była błędna pod kątem spełnienia przesłanek wyczerpujących znamiona stawianych powodowi zarzutów. W tym miejscu należy odwołać do stanowiska i poglądu Sądu Apelacyjny w Poznaniu z dnia 23 maja 2013 roku , sygn. akt I ACa 351/13, (lex 1363331) z którym należy się w pełni zgodzić, cyt.: Należy również podzielić stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 r. IV CSK 290/10 (LEX nr 1111015) że przesłanka bezprawności ujęta w art. 417 § 1 k.c. oznacza niezgodność działania lub zaniechanie z konstytucyjnie rozumianymi źródłami prawa. Zgodne z prawem czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków nie nabierają charakteru działań nielegalnych tylko przez to, że postępowanie karne zostaje zakończone uniewinnieniem. Artykuł 2 § 1 pkt 1 k.p.k., zawiera postulat, aby nikt niewinny nie poniósł odpowiedzialności, ale i aby nikt winny tej odpowiedzialności nie uszedł. Przepis ten ma charakter ogólny; nie reguluje toku postępowania w sprawach karnych, lecz określa jedynie cel, do osiągnięcia, którego służą konkretne przepisy kodeksu mające owe postępowanie ukształtować, nie formułuje konkretnych obowiązków, ani nie może być przedmiotem zarzutu uchybienia przepisom postępowania”.

W okolicznościach faktycznych sprawy niniejszej nie można przyjąć, jak tego oczekuje powód, bezprawności działania pozwanego polegającego na postawieniu powoda w stan oskarżenia. Powód pomimo pouczenia o treści art. 6 kc (k88 verte akta sprawy niniejszej) poza głośnym zarzutem dotyczących działań pozwanego nie wskazuje na czym polegała bezprawność działania pozwanego. Bezprawność działania w rozumieniu art. 417 kc to tylko działanie niezgodne z przepisami prawa. Takiego działania sąd się nie dopatruje w czynnościach procesowych podejmowanych przez pozwanego, a w konsekwencji doprowadzających do uniewinnienia powoda.

Aktualnie do podstawowych przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa należy:

- wystąpienie szkody majątkowej
- niezgodne z prawem działanie Skarbu Państwa
- adekwatny związek przyczynowy pomiędzy wykonywaniem władzy publicznej a poniesioną szkodą.

Odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa, oparta na art. 417 k.c, powstaje wówczas, gdy spełnione są łącznie jej trzy wyżej wskazane ustawowe przesłanki. Kolejność badania przez sąd powyższych przesłanek nie może być dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie działania, z którego, jak twierdzi poszkodowany, wynika szkoda oraz dokonanie oceny jego bezprawności, następnie ustalenie czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero

po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego (- II CSK 648/11 wyrok SN 2012-07-19 LEX nr 1215614).

Dla rozważenia czy w danej sprawie mamy do czynienia z bezprawnością konieczne jest zinterpretowanie pojęcia bezprawności. Bezprawność w ujęciu art. 417 k.c., będzie występowała wówczas, gdy decyzja funkcjonariusza publicznego będzie pozostawała w sprzeczności z norami prawa stanowionego bez odnoszenia się do zasad współżycia społecznego czy innych podobnych reguł. Przy czym należy pamiętać, że z brzmienia art. 417 k.c., wynika, że odnosi się do skutków działań przy wykonywaniu władzy publicznej w sferze imperium. Dalej, niezgodność z prawem w rozumieniu art. 77 ust. 1 Konstytucji zachodzi w każdym wypadku, gdy orzeczenie lub decyzja odbiega od wzorca ustawowego, który określa zakres kompetencji organu, sposób postępowania i treść rozstrzygnięcia, przy czym wzorzec ten dotyczy zarówno organów pierwszej instancji, jak i drugiej instancji. W ocenie Sądu Najwyższego (postanowienie z dnia 30 maja 2003 r. sygn. akt III CZP 34/03, publ. Prok. i Pr. 2004/2/30), to ogólne stwierdzenie jest prawidłowe, jednakże nie uprawnia ono do przyjęcia tezy, że każde orzeczenie lub decyzja uchylona w toku instancji może być uznana za niezgodną z prawem (w dziedzinie prawa cywilnego za bezprawną). Często bowiem organ odwoławczy uchyla orzeczenie lub decyzję z powodu odmiennej oceny stanu faktycznego, odmiennej wykładni przepisów prawa materialnego, odmiennej kwalifikacji przepisów regulujących zasady postępowania, niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności faktycznych itp. Już z tego względu nie można akceptować wniosku, że każde wadliwe działanie organu może być kwalifikowane jako bezprawne, choćby było ono następnie skorygowane czy to przez instancję odwoławczą, czy to przez sąd prowadzący postępowanie karne z aktu oskarżenia. . Wybór jednej z możliwych interpretacji przepisów prawa, choćby okazał się on nieprawidłowy, nie oznacza niezgodności orzeczenia z prawem, rodzącej odpowiedzialność odszkodowawczą Państwa (art. 424¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 417 § 1 i art. 417¹ § 2 k.c., I BP 1/06 wyrok SN 2006. 07. 24 OSNP 2007/15-16/216).

Zatem, samo wszczęcie postępowania karnego w toku, którego doszło ostatecznie od uniewinnienia oskarżanego nie stanowi samo w sobie o bezprawności działania. W przedmiotowej sprawie Komenda Policji wszczęła przeciwko powodowi postępowanie karne, a powód nie zarzuca by świadomie działała na szkodę powoda w oparciu o nieprawdziwe informacje.

Jak wyżej wskazano powód otrzymał stosowne pouczenie o treści art. 6 kc. Okoliczność ta ma istotne znaczenia dla oceny ciężaru dowodu polegająca na, ustaleniu, która ze stron ma wykazać, iż mamy do czynienia bezprawnością. Otóż ciężar ten, co do zasady spoczywa na stronie powodowej. Powód miał udowodnić, iż decyzja o wszczęciu postępowania karnego została wydana przy naruszeniu przez pozwanego zasad postępowania karnego oraz norm prawa stanowionego, co do kwalifikacji prawnej. Tych okoliczności powód nie udowodnił, a analiza akt postępowania karnego, o czym wyżej, nie daje podstaw do przyjęcia bezprawności działania pozwanego. Natomiast, jak wyżej podniesiono samo uniewinnienie powoda nie jest samo w sobie, wbrew temu jak zdaje się uważa powód, podstawą do przyjęcia bezprawności działania.

Zatem, reasumując powyższe, w ocenie sądu brak podstaw do przypisania pozwanemu działania bezprawnego, wobec czego zbyteczne jest dokonywanie rozważań co do zaistnienia szkody i co w tych okolicznościach oczywiste, braku adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego a szkodą. Jedynie ma marginesie należy wskazać, iż żądana przez powoda kwota nie znajduje żadnego uzasadnienia w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Nie można tracić z pola oceny, że powód po złożeniu funkcji prezesa spółki, a słusznie w ocenie sądu podnosi pozwany, iż za motywację podjęcia przez powoda takiej decyzji nie można obarczać pozwanego, nadal w spółce pracował, zatem osiągał wynagrodzenie. Powód nie przedstawił sposobu wyliczenia żądanej tytułem odszkodowania kwoty 60 000 zł., a tego kryterium nie spełnia wyliczenie przedstawione w pozwie korzyści jakie dodatkowo powód otrzymywał pełniąc funkcję prezesa spółki. Raz jeszcze należy podkreślić, że to powód sam zrezygnował z pełnienia funkcji prezesa i z tą decyzją, a nie działaniem powoda, wiąże się utrata wskazanych w pozwie dodatkowych korzyści. Również, nie ulega wątpliwości w świetle wyżej powołanych zeznań świadków, iż to na skutek podjęcia przeciwko spółce procesów windykacyjnych przez byłych jej pracowników, spółka zaczęła tracić płynność finansowa, a osoba

powoda i sytuacja w jakiej powód znalazł się w 2008/2009 roku nie miała istotnego wpływu na kondycję spółki i jej dalsze funkcjonowanie.

Odnośnie zaś żądania zadośćuczynienia związanego z naruszeniem dóbr osobistych podwoda, to żądanie to nie znajduje uzasadnienia. Podstawą odpowiedzialności z art. 24 kc jest bezprawność działania naruszającego dobra osobiste, a podstawą przyznania odpowiedniego zadośćuczynienia na zasadzie art. 448 kc jest zawinione działanie sprawcy naruszenia dobra osobistego (w stosunku do Skarbu Państwa bezprawność działania). Jak wyżej wskazywano pozwanemu Skarbowi Państwa nie można przypisać bezprawności działania, zatem brak podstaw do zastosowania wyżej wskazanych przepisów normujących odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych.

Dlatego i mając powyższe na uwadze i na zasadzie powołanych przepisów sad orzekł jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia przepis art.98 kpc. Powód jako strona przegrywając proces jest zobowiązany do zwrotu pozwanemu kosztów procesu zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.